

VOORGEVEL VAN HET HUIS AAN DE KRALINGSCHÉ PLASLAAN

DE MAN EN ZIJN HUIS

door NANNIE VAN WEHL

Aan de wonderschoone Kralingsche Plas in Rotterdam is een zeer merkwaardig woonhuis gebouwd. Voor een heer-alleen. Bij mijn korte wandeling er doorheen, toen de bouwmeesters het net klaar hadden, bij mijn langer toeven en beschouwen, toen het eenmaal ingericht en bewoond was, trof dat mij zoo heel duidelijk: een huis, door mannen bedacht en gebouwd voor een man. Dat ik dit zoo duidelijk constateerde, is in dit geval louter

lof en prijs voor de bouwmeesters en den bewoner zelf. Zij met elkaar hebben iets zoo heel eerlijks, zoo iets karaktervolts tot stand gebracht. Zij hebben volmaakt atmosfeer weten te scheppen en het huis gemaakt tot wat het geheel en al moet zijn: de plaats, waar een moderne man, die midden in het moderne bedrijfsleven staat, en met lichaam en ziel dat moderne leven moet leiden en dienen, zich weer herstellen kan, naar lichaam en ziel. Dat het huis

hem rust moet kunnen geven, is te weinig gevraagd en te weinig gezegd. De moderne mensch, die het moderne bedrijfsleven leidt en dient, heeft méér noodig dan rust. Het lichaam moet zich kunnen herstellen van de banden, waarin 't zich bevonden heeft, de ziel moet zich kunnen losmaken van de klusters, waarin zij zichzelf heeft moeten slaan. Dit alles is in dit huis mogelijk. Wie in Rotterdam zijn schreden richt naar de Kralingsche Plas, kent het merkwaardige huis al. In den strengsten eenvoud is het neergezet. Geheel in rechte lijnen, zonder iets dat zweemt naar versiering of verfraaiing. De voorgevel verwondert het lekenoog door betrekkelijk weinig ramen in den gevel van beton: de achtergevel, op 't zuiden, is geheel en al, van den grond tot het platte dak, van glas en staal. Alle staal is in aluminiumtint geleverd.

De glazen achtergevel ziet uit op den tuin vol kleurige bloemen en op het tennisveld met theehuis. Alles is zóó met glazen wanden afgeschut, dat de bewoner en zijn gasten absolute vrijheid genieten daar in de buitenlucht.

Als wij aan de voorzijde het huis naderen en aanbellen willen, treft ons al dadelijk een heele constructie bij de voordeur. Een plaatje om doorheen te spreken, een gehoorbuis om het antwoord te beluisteren, glazen plaatjes, waarachter elektrische signalen kunnen verschijnen van binnen uit. De voordeur kan op verschillende plaatsen in het huis electrisch worden opengemaakt, nadat de gene, die opent, zich door de spreekbuis heeft laten inlichten omtrent den persoon van den bezoeker.

In deze inrichting zag ik, wat ik telkens opnieuw glimlachend constateerde:

een verwijt en een terechtwijzing aan ons, vrouwen. Deze mannen hebben met elkaar gezegd: „Ach, die vrouwen! Zij maken overal veel te veel omslag over. Als zij maar eens even vooruit haar gedachten wilden laten gaan over een en ander, dan zouden zij niet zoo behoeven te klagen, dat zij de slavingen van haar huis en van haar personeel zijn. Zij steunen over de huisbel, die in een huis van deze standing haar afzonderlijke bediening eischt door een „bellenmeisje"? Hier is het probleem opgelost, de elektrische deuropener en de spreekbuis.

Zij klagen over: de verzorging, die het trappenhuis altijd eischt? Wij maken geen trappenhuis. Wij maken alleen een trap en die trap heeft alleen maar de vlakke treden. Wij bekleeden die vlakke treden met rubber en laten de trap wentelen rondom een as. Wij beperken de leuning tot precies dat, wat zij moeten zijn en niets meer. Wat is er aan deze trap te onderhouden?

Gij vrouwen steunt over de grootte van uw wasch. Zóóveel tafelhoed, één omgegooide beker melk en 't is weer zoo. Hier is de eettafel van een man: een groote ronde tafel, zwart gepolitoerd.

TUINZIJDJE VAN HET HUIS

GEZICHT OP DE KRALINGSCHÉ PLAS UIT DE WOONKAMER

Zóó staan de borden erop, ligt er het eetgerei. Niets van kleedjes of tafellakens. Handdoeken? Gij kunt ze krijgen, als gij ze per se hebben wilt, maar de electriche handendroger, in garage, in garderobe, doet het even goed, zoo niet beter.

Natte keuken- en handdoeken? De droogrekken zijn electricch verwarmd, zóó zijn de doeken droog.

Gij zijt altijd bezig, als gij aan ontbijt, twaalfuur of middageten zit, te vragen om dit of dat. De groote zwarte tafel heeft een draaischijf, groot genoeg om al de schalen en kommen, die wij met elkaar moeten gebruiken, op te nemen.

De Vrouw en haar Huis liet, meen ik, ook al eens zoo'n draaischijf zien, maar die werd dan óp de tafel gezet. Hier lag de draaischijf in de tafel, haar niveau absoluut gelijk met de tafel.

Gij vrouwen sjouwt u af met het onderhouden van uw marmer op uw buffetten, dressoirs en diens-tafel; hier, overal, vindt u zwarte glasplaten, met spons en zeem af te nemen. Heel wat nikkel ziet gij, vooral aan de meubels. Het is alles verchromd, tot den blinkenden haard toe en de glans

vereischt een minimum van aandacht en moeite.

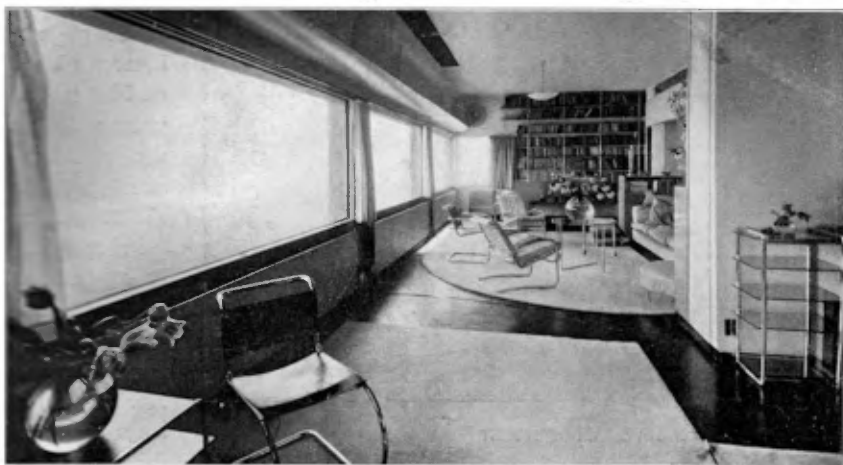
Door het geheele huis zijn allerlei inrichtingen aangebracht, waardoor het gemak der bewoning wel zéér groot is,

In de groote woonkamer kan men uit zijn Chesterfield de ramen open of dicht doen. Men heeft drie knoppen in het bereik van zijn hand: open, dicht, stop. Ook kan men de zeer groote kamer door vouwbare schermen in deelen verdeelen.

Op de slaapkamers zijn reeksen knopjes in den wand: leeslamp, middenlicht, radio, zijlicht. Van het bed uit is dit alles te bedienen.

De verwarming van het huis geschiedt door gas. Centrale verwarming natuurlijk: warm water verwarmd door gas. Het systeem hier toegepast, maakt den bewoner absoluut onafhankelijk van personeel. Brandt eenmaal de aansteker, dan is van zijn werkkamer uit de geheele verwarming te regelen. Ook zijn de machinerieën ervan in den kelder aldus gelakt en ingericht, dat zij weinig of geen onderhoud noodig hebben.

Geen radiatoren, waar stof tusschen blijft

WOONKAMER IN NAGENOEG DE VOLLE LENGTE

liggen. Vlakke, dubbele stalen platen, waartusschen het warme water circuleert. Om de zuiverheid van de lucht te bevorderen: een ozonleiding door het heele huis.

Boven de slaapkamerverdieping, die de tweede is. bevinden zich: een dakterras en een ruimte voor lichamelijke oefeningen. Alle mogelijke ligstoelen en gemakkelijke tafeltjes zijn aanwezig om zonnebaden te nemen; de gemetselde borstwering verzekert ook hier de volstrekte vrijheid.

Gaan wij even het huis van onder tot boven door. Rechts van de voordeur ligt, dus in het huis, de garage. Natuurlijk overhead-deuren, d.w.z. die naar boven openschuiven en langs het plafond der garage verdwijnen. Er is een inrichting, die het dengene, die aan komt rijden, reeds bij het voorhek mogelijk maakt, de deuren van de garage electrisch te openen.

Links van de voordeur ligt allereerst een volmaakte garderobe, en dan de keuken. Ook volmaakt. Hoe heerlijk is bijvoorbeeld die lamp, die overal heen gerold en pal boven elk werk geplaatst kan worden! Alles in de keuken is ingericht op minimum onderhoud en maximum dienst.

Achter de keuken, onder het glazen balcon (zie

de foto van het huis) zijn de zitkamer en de slaapkamer voor twee menschen personeel, die hun eigen badkamer hebben. Door een vouwbaar scherm is de flinke ruimte in twee zitslaapkamers te verdeelen.

Als wij langs de garderobe het huis binnentreden, worden wij getroffen door het heerlijke schouwspel, dat de wintertuin en de wenteltrap ons bieden. De wintertuin kijkt uit in den tuin; op het zonnig gele rubber van zijn vloer staan aanlokkelijke stoelen.

De trap windt zich naar boven. Die alleen al beschouw ik als een schitterend staal van architectonische berekening. Zelden besteeg ik gemakkelijker een trap. Zoo goed is de verhouding van hoogte en breedte der treden, zoo aangepast aan den menschelijken gang is de helling. Hier heeft het begrip: draaitrap, wenteltrap, al zijn verschrikking verloren. En toch draait en wentelt de trap tot op den daktuin; langs zijn as kijkt men omhoog in den koker en ziet de onderzijde van den windwijzer, die ten gerieve van de menschen in huis ook daar kan wijzen, hoe de wind waait.

Er is geen personenlift in dit huis. Van de keuken uit gaat nog een achtertrap omhoog naar de eetkamer, boven de keuken gelegen. Maar spijs-

EETKAMER MET DOORKIJK NAAR DE WOONKAMER

liften zijn er hier en daar, zelfs één tot naar het lokaal voor lichamelijke oefening, boven op het dak.

Gemakkelijk stijgen wij op naar de eerste verdieping, het pronkjuweel van het huis. En genieten terwijl van den merkwaardigen aanblik, die trap en pas verlaten wintertuin bieden, in kleuren, in lijnen.

De eerste verdieping bevat: eetkamer, kleine dienkamer, terras, waar gegeten kan worden. Als dan kan er buitenom de eetkamer gediend worden. Dat is de bedoeling van het hoge glazen balkon links aan den zijgevel.

En dan — de woonkamer. Deze is veertien meter breed en heeft aan de rechterzijde van het huis een diepte, gelijk die van het heele huis. De vergroting van de woonkamer is de werkhoeft van den heer des huizes. Hier staat zijn groot bureau, zoo ingericht, dat hij op zijn draaibaren stoel een zeer groote oppervlakte onder het bereik van zijn handen heeft.

De woonkamer is — om er stil van te worden.

Niet om de zware zachtgrijze tapijten van Stevens, hier en daar op het rubber neergelegd; niet om de stalen meubelen, hoezeer die lokken tot uiterst gemak, niet om den geelgelakten vleugel, het blauwgelakte orgel, welks klanken zich door buisleidingen door het geheele huis kunnen verspreiden. Noch om den boekenschat of de radio

met de vele luidsprekers of de projectielantaarn. Maar om het uitzicht op de Plas en om de wijze, waarop de bewoner of zijn gelukkige gast in staat is gesteld, dien aanblik te genieten.

Ik ben op den Chesterfield gaan zitten. En heb de bouwmeesters alweer geloofd om hun berekeningen der verhoudingen. Het leek mij toe, of zij langs een staande ladder decimeter na decimeter

speurend omhoog zijn geklommen, zoekend naar de beantwoording der vraag: „Hoe zal ik dit onvergelykelijke schouwspel van water en hemel en groene oevers met molens, en eilanden met toeffen groen op het allerschoonst doen uitkomen?”

Zóó moeten zij de zoo juiste hoogte der kozijnen hebben vastgesteld. Zóó moeten zij de hoogte der ramen hebben berekend. Te hoog mochten die ook niet zijn, opdat de klaarte van het schouwspel niet in schelheid ontaardde, en men zich toch in huis bleef voelen en niet teveel in contact kwam met buiten. Want het schouwspel moet ook genoten kunnen worden als de storm koppen slaat op het water, als de bliksem flitst langs het hemelgewelf. De waarde van zulk een schouwspel voor den modernen, zwaar arbeidenden mensch! Als je huiskamer, je werkkamer, op niets uitkijkt, dan zit je, en wat zou je anders doen dan werken? Maar als je dit hebt, dan ga je zitten, en je legt de handen in den schoot en je kijkt. En je voelt de spanning in je hoofd breken en de zorgen er als 't ware uitsralen.

De foto geeft al aan, hoe schoon het schouwspel is in wintertijd. Hoe wijd, hoe Hollandsch. Maar verbeeld 't u nu eens in de volle glorie van den vroegen zomer, alles in jong weelderig groen.

De wenteltrap voert ons naar de slaapvertrekken: links van den heer des huizes, met badkamer en

garderobe, rechts een éénpersoons en een tweepersoons logeerkamer. De koffers kunnen met een elektrische hijschikrichting aan de achterzijde omhoog gehaald worden. Alle spiegels hebben hun eigen verlichting rondom of langs de glasplaat; bij elk lichtpunt hoort een automatische wekker, ingesloten in den muur.

Overal is gelet op: het gemakkelijkst onderhoud en de grootste bruikbaarheid. Architecten van dezen bouw zijn: Brinkman en van der Vlugt, die ook de moderne en praktische fabriek met kantoorgebouwen van de firma van Nelle ontwierpen, een gebouw, dat de oogen trekt van alle reizigers,

die naar de D.P. toe Rotterdam binnenkomen.

Lang heb ik op den open daktuin verwijld en omhoog gestaard in den Hollandschen hemel.

Hoe verkwikkend moet het zijn, daar te liggen, als je afgewerkt thuis komt; hoe zullen je zenuwen zich ontspannen, als je maar blijft zorgen, dat je niets doet dan de groote witte wolken te volgen in hun vaart.

En toen ben ik langzaam de wenteltrap afgegaan en heb mij al de interieurs nog eens goed in het hoofd geprent, dankbaar dat ik had mogen zien: het tehuis van een modern mensch, aan wien de moderne tijd veel vraagt. □ □

UN BALLO

door AGNES ORTT

De zomer vierde hoogtij...

Al de Juli- en Augustusweken door stond de hemel als een hooge, donkerblauwe koepel van horizon tot horizon. Dag aan dag rees de zon in doorzichtige nevels, blakerde struiken en gras op de berghellingen, deed de kleine, groene druiven zwellen en rijpen tot bijna goudgeel, en zonk 's avonds in gouden waas neer achter de witte kegels van Monte Rosa. Soms dreven wolken om den bergtop, pakten samen tot een dreigende bui, en goten een korte verfrissching uit over het hijgende land.

Een jaar was weer vergleden in het kleine dorpje, hoog op den berg, eentonig in de gelijkmatige afwisseling der maanden. Met den zomer was een loomheid gekomen over de bewoners. Moeizaam slofte nu en dan een gebogen vrouwenfiguur door de nauwe, hobbelige steegjes, waar de huizen maar net ruimte lieten voor de hoog met gras en blaren opgetaste „gerla". In de school heerschte rust in het kleuterklasje. Leeren noch schrijven was mogelijk in de benauwde warmte, en de donkere kopjes lagen voorover op de armen, slapend.

Overal in de stille lucht tinkelden flijtjes de klokjes van de geitenkudden, en tegen den avond

was er het vlugge geluid van kleine hoeven. In de dorpsstraatjes verdeelden zij zich, ieder zoekend den eigen stal. Dan waren er ook glimwormen langs de bergpaadjes en heel den nacht door het felle gesnerp van krekels.

Maar toen 't Augustus was, en alle leven bijna doodgebrand scheen in het groepje armelijkluisjes, zoo hoog, zoo onbarmhartig dicht onder de zon — toen kwam er wat vertier, een zekere spanning, die iedereen scheen te raken.

Muren en straatstenen, heetgestoofd, sloegen hitte uit, maar toch vertoonden zich op elke stoep donkere, magere vrouwengezichten onder witte of blauwe hoofddoeken; gezichten met scherpe, als ingebrande trekken. Kinderen op bruine, bloote voetjes of klepperende „sockeli's" joelden over het witgloeiende pleintje tusschen kerk en school, liepen nieuwsgierig achter de kerels aan, die sleepten met palen en planken naar de een of andere verrukkelijke plek in het bosch.

Zij wisten 't well O ja, want elken keer werd het jaarfeest immers op hetzelfde weitle gevierd — maar zelfs de brutaalsten liepen niet vóór de mannen uit, want 't moest toch ieder jaar weer nieuw schijnen! 't Was immers ieder jaar weer nieuw.